

แนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1*

Guidelines for Developing Basic Schools Identity in Chiang Mai Primary Educational Service Area 1

ทิพย์สุดา สมณา (Tipsuda Sommana)^{**}

มนต์นภัส มโนการณ (Monnapat Manokarn)^{***}

ยงยุทธ ยะบุญธง (Youngyouth Yaboonthong)^{****}

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนามาตรฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อศึกษาการดำเนินงานการพัฒนามาตรฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี 3) เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนามาตรฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 และ 4) เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนามาตรฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิจัยดำเนินการศึกษา 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การศึกษาสภาพการพัฒนามาตรฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบการกำหนดและพัฒนามาตรฐานของสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 รวมทั้งสิ้น 172 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (2) การศึกษาการดำเนินงานจากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี จากบุคลากรในสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี จำนวน 4 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (3) การจัดทำแนวทางการพัฒนามาตรฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ศึกษา

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

The Article Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master of Education Degree in Educational Administration at Chiang Mai University.

** นักศึกษาปริญญาโทตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Graduate Student of the Requirements for the Master of Education Degree (Educational Administration) at Chiang Mai University. E-mail: mycoslope2013@gmail.com

*** อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและผู้พิมพ์ประสานงาน สาขาการศึกษา (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Advisor and Corresponding Author, Ph.D., Lecturer in Educational Administration at Chiang Mai University
E-mail: monnapat.m@cmu.ac.th

**** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม สาขาการศึกษา (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Co-Advisor, Ph.D., Lecturer in Educational Administration at Chiang Mai University

จากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มาสังเคราะห์และเขียนสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และ (4) การตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแนวทางฯ จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบตรวจสอบคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษา พบว่า

1) สภาพการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ด้านการปรับปรุงแก้ไข และการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ด้านการวางแผนในการกำหนดอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และด้านการนำอัตลักษณ์ของสถานศึกษามาปฏิบัติ ตามลำดับ

2) การดำเนินงานจากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี พบว่าสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดีมีกระบวนการในการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาด้วยวงจรคุณภาพของเดมมิง โดยมีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นไปที่คุณภาพของสถานศึกษา

3) การจัดทำแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผนการกำหนดอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ควรนำกระบวนการบริหารด้วยวงจรคุณภาพของเดมมิง เข้ามาใช้ ควรมีการวิเคราะห์บริบทสถานศึกษาและเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 2) ด้านการนำอัตลักษณ์ของสถานศึกษามาปฏิบัติ ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดโครงการ/กิจกรรมควรเป็นผู้ที่มีความรู้ สามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลาย ผู้บริหารควรดูแลช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก 3) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินควรกำหนดค่าร้อยละของความสำเร็จไว้อย่างชัดเจน และ 4) ด้านการปรับปรุงแก้ไขและการธำรงรักษาอัตลักษณ์ ควรสอดแทรกอัตลักษณ์ของสถานศึกษาเข้าไปในกิจกรรมที่สถานศึกษาปฏิบัติ มีการสรุปผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม และประชาสัมพันธ์ของอัตลักษณ์ของสถานศึกษาอย่างทั่วถึง

4) ผลการตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

คำสำคัญ : การพัฒนาอัตลักษณ์, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the conditions of basic schools identity development, 2) to examine the operation in developing identity basic schools among basic schools where have the good practice, 3) to create the guidelines in developing the identity of basic schools in Chiang Mai Primary Educational Service Area 1, and 4) to validate for accuracy and the appropriateness of the guidelines to develop the identity of basic schools. The research methodology was done by 4 steps: (1) the study on the conditions of basic schools identity development in Chiang Mai Primary Educational Service Area 1 was conducted from

172 school administrators, the teachers who were responsible for defining and developing identity of schools. The questionnaires were used for data collection, then were analyzed by frequency percentage, mean, and standard deviation, (2) the examination on 4 schools which was studied from personnel for the best practice. The instrument was the interview that them was analyzed by the content, (3) working for the guidelines in developing the identity of basic schools in Chiang Mai Primary Educational Service Area 1, for this step the researcher interpret the data from step 1 and step 3, then conclude the findings as the guidelines, and (4) the validation of to validate for accuracy and the appropriateness of the guidelines to develop the identity of basic schools was conducted by 5 educational experts who had the right qualifications from the regulations. To collect the data, quality check form was used and then was analyzed by mean and standard deviation. The finding indicated that:

1) The overall opinions of the conditions of basic schools identity development were at the high level. Considering in each aspect, they were arranged in descending of means as the aspect of supervision, monitoring, and evaluating, the aspect of improvement and maintenance of school identity, the aspect of planning in defining the identity, and the aspect of identity implementation, respectively.

2) The operation of the best practice school showed that they had the best practice in the process of school identity development in accordance with Deming Cycle (PDCA) supporting the school context with the focus of school quality.

3) To create the guidelines in developing the identity of basic schools in Chiang Mai Primary Educational Service Area 1, the guidelines included 1) planning and defining the school identity should implement the Deming Cycle (PDCA), analyze the school context and offer opportunities for the stakeholders to work with, 2) school identity implementation: the responsible person who manages the projects/ activities should fulfill with knowledge, be able to organize variety of activities, and the administrators should help and facilitate them, 3) the aspect of supervision, monitoring, and evaluating, all parties should participate in setting methodology and instruments for evaluation. Moreover, the instruments have been set the clear percentage of success, and 4) the aspect of improvement and maintenance of school identity: there should have school identity in activities conduction, have the summary of projects/ activities done, and publicize the school identity thoroughly.

4) The overall outcomes and in each aspect after checking for accuracy and the appropriateness of the guidelines in developing the identity of schools had the highest level above the specified criteria.

Keywords : identity development, basic schools, guidelines in developing the identity

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานแนวพระราชดำริเกี่ยวกับความหมายของการศึกษา เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2520 ไว้ดังนี้

“...การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทักษะ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้สะดวก รวดเร็ว...”

ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 1) และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ก็ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพเพื่อให้ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเกิดความมั่นใจในระบบการจัดการศึกษา โดยระบุไว้ใน หมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตราที่ 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ และมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในการประเมินคุณภาพรอบที่สาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ก็ได้มีการกำหนดตัวบ่งชี้จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ ซึ่งครอบคลุมทั้ง 4 มาตรฐานที่กฎกระทรวงฯ กำหนด อันประกอบไปด้วยกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานจำนวน 8 ตัวบ่งชี้ และได้มีการเพิ่มกลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 2554: 1) คือ ตัวบ่งชี้ที่ 9 ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา และตัวบ่งชี้ที่ 10 ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

นอกจากนั้นในร่างคู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่(พ.ศ.2559 – พ.ศ. 2563) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ก็ยังให้ความสำคัญกับด้านอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ จึงทำให้ยังคงมีการประเมินในด้านนี้ต่อไป และได้ปรับด้านอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ ให้อยู่ในตัวบ่งชี้ที่ 17 ด้านอัตลักษณ์ผู้เรียน และตัวบ่งชี้ที่ 18 ด้านเอกลักษณ์สถานศึกษา โดยมีการปรับเปลี่ยนเกณฑ์การพิจารณาเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการพัฒนาให้บรรลุตามเกณฑ์ของด้านอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ (ร่างตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สี่ ปี 2559 – 2563, 2557: 11 - 12)

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคการปฏิรูปประเทศไทย ต้องเริ่มจากการปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารถือว่าเป็นจุดเชื่อมต่อที่อยู่ใกล้ที่สุด ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาประเทศให้ก้าวไปสู่ประเทศไทย 4.0 โดยจุดมุ่งหมายของประเทศไทย 4.0 มุ่งต้องการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศแห่งนวัตกรรม มีเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกิดจากความคิดของคนไทยซึ่งถือว่าเป็นการแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ การทำงานทุกอย่างต้องผ่านการวางแผนเพื่อสร้างพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่ดี มีการวิจัยและพัฒนา

(Research & Development) อย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องใช้ความอดทนเป็นอย่างมาก เพราะกว่าจะเห็นผลต้องใช้เวลา (นวิรัตน์ งามสุต และบัลลังก์ โรหิตเสถียร, 2559) นอกจากนั้นกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ที่ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประเทศชาติ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่ว่า “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มุ่งครอบคลุมทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความมั่นคง 2) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน 4) ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาค 5) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเท่าเทียมกันทางสังคม และ 6) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งในด้านที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ถือเป็นด้านที่สำคัญที่เกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา พัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างสรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง ดังนั้นในการผลิตผู้เรียนออกสู่สังคมหน้าที่หลักของผู้บริหารจะต้องพยายามสร้างผู้เรียนให้แสดงออกถึงความเป็นอัตลักษณ์ของตนเอง เพื่อจะได้สร้างสรรค์ผลงานที่มีความโดดเด่นเฉพาะตัว อันเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนเอง และสร้างสถานศึกษาที่มีเอกลักษณ์อันโดดเด่น เพื่อให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสมตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษามีเอกลักษณ์ของตัวเองต่อไป

จากความสำคัญของการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาอันประกอบไปด้วยอัตลักษณ์ของผู้เรียน และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา จะเห็นได้ว่ามีความสำคัญและจำเป็นในการกำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางในการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 โดยการศึกษาสภาพการดำเนินการในปัจจุบัน และวิธีการวางแผนการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี เพื่อให้สถานศึกษานำแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาของตนเองให้มีความโดดเด่น และพัฒนานักเรียนให้มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี
3. เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1
4. เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสม ของแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1

วิธีดำเนินการศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 86 คน และครูผู้รับผิดชอบการกำหนดและพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษา จำนวน 86 คน รวมทั้งสิ้น 172 คน เครื่องมือที่ใช้

ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาการดำเนินงานการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบกำหนดคุณสมบัติ ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่มีคะแนนในกลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์อยู่ในระดับดีมาก และมีคะแนนรวมจากผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 4 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนวัดสันกลางเหนือ โรงเรียนวัดทรายมูล โรงเรียนหมู่บ้านสหกรณ์ 2 และ โรงเรียนบ้านออนหลวย โดยสัมภาษณ์จากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูผู้รับผิดชอบการกำหนดและพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษา จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มาสังเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำข้อมูลทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนในการกำหนดอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ด้านการนำอัตลักษณ์ของสถานศึกษาไปปฏิบัติ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล และด้านการปรับปรุงแก้ไข และการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของสถานศึกษา มาเขียนสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสม ในการจัดทำแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตาม จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษที่ดูแลด้านการประกันคุณภาพการศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 จำนวน 2 คน และผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบตรวจสอบคุณภาพ เพื่อหาความถูกต้อง และความเหมาะสม เก็บข้อมูลโดยโดยการนำแบบตรวจสอบคุณภาพ ไปให้กลุ่มเป้าหมายวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ซึ่งในแต่ละขั้นตอนของสภาพการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 สามารถสรุปได้ ดังนี้

สภาพการพัฒนาลักษณะ	สภาพการดำเนินงาน (n = 172)		แปลผล	อันดับที่
	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านการวางแผนในการกำหนดอัตลักษณ์ของสถานศึกษา	4.17	0.87	มาก	3
2. ด้านการนำอัตลักษณ์ของสถานศึกษามาปฏิบัติ	3.98	0.91	มาก	4
3. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล	4.28	0.82	มาก	1
4. ด้านการปรับปรุงแก้ไข และการธำรงรักษา อัตลักษณ์ของสถานศึกษา	4.19	0.79	มาก	2
โดยรวม	4.17	0.86	มาก	

ผลการศึกษาขั้นตอนที่ 2 การศึกษาการดำเนินงานการพัฒนาลักษณะของสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี ซึ่งผู้ศึกษาได้คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายโดยการเลือกแบบกำหนดคุณสมบัติ ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่มีคะแนนในกลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์อยู่ในระดับดีมาก และมีคะแนนรวมจากผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 4 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนวัดสันกลางเหนือ โรงเรียนวัดทรายมูล โรงเรียนหมู่บ้านสหกรณ์ 2 และ โรงเรียนบ้านออนหลวย มีข้อสรุป ดังนี้

1) ด้านการวางแผนในการกำหนดอัตลักษณ์ของสถานศึกษา สามารถสรุปได้ว่า การบริหารงานโดยใช้ PDCA จะทำให้งานเป็นระบบ โดยในการทำงานผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครู ตัวแทนนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารถือเป็นผู้ที่สำคัญที่จะสร้างความตระหนักและความเข้าใจแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้เห็นถึงความสำคัญของอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา และในการวางแผนเพื่อกำหนดอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องมีการวิเคราะห์สภาพบริบทของสถานศึกษา (SWOT) ศึกษาหลักเกณฑ์มาตรฐานการกำหนดอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา แล้วนำผลการวิเคราะห์ มาเป็นกรอบในการกำหนดอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

2) ด้านการนำอัตลักษณ์ของสถานศึกษามาปฏิบัติ สามารถสรุปได้ว่า การนำอัตลักษณ์ของสถานศึกษามาปฏิบัติให้ได้ผลดี ควรดำเนินการตามแผนที่ได้กำหนดไว้ซึ่งผู้รับผิดชอบในการจัดโครงการ/กิจกรรมให้นักเรียนควรเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ มีความถนัด และมีความเข้าใจในงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี ผู้เรียนควรได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่หลากหลาย ผ่านประสบการณ์จริง ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง โดยมีผู้บริหารให้การสนับสนุนให้การพัฒนาด้านนี้ คอยดูแลช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการจัดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ และหน่วยงานต้นสังกัด จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินโครงการ/กิจกรรม

3) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล สามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินควรกำหนดค่าร้อยละของ

ความสำเร็จไว้อย่างชัดเจน และผู้ประเมินต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในโครงการ/กิจกรรมที่ปฏิบัติเป็นอย่างดี มีการดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานอยู่เสมอ เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียพึงพอใจต่อผลการดำเนินการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และผู้เรียนมีคุณลักษณะที่เป็นไปตามปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจตามที่สถานศึกษากำหนดไว้

4) ด้านการปรับปรุงแก้ไขและการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของสถานศึกษา สามารถสรุปได้ว่า การธำรงรักษาอัตลักษณ์ให้เกิดความยั่งยืนนั้น จะต้องมีการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ควรสอดแทรกอัตลักษณ์ของสถานศึกษาเข้าไปในกิจกรรมที่สถานศึกษาปฏิบัติ และกิจกรรมอื่นๆ ควรมีการสรุปผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมทุกครั้ง เพื่อที่จะช่วยให้เรารู้ทิศทางในการปรับปรุงแก้ไขโครงการต่างๆ ควรมีการเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์ของสถานศึกษาผ่านหลากหลายช่องทาง ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อให้อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาเกิดความยั่งยืน

ผลการศึกษาขั้นตอนที่ 3 การจัดทำแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 โดยการสังเคราะห์เอกสารจากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มีรายละเอียด ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการวางแผนในการกำหนดอัตลักษณ์ของสถานศึกษา

1) ควรศึกษาสภาพบริบทของสถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก (SWOT) แล้วนำข้อมูลที่ได้มาร่วมกันวางแผน เพื่อสร้างแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน

2) ในการวางแผนผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ครู ตัวแทนนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อสถานศึกษาจะได้นำข้อมูลเกี่ยวกับ ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน มาเป็นข้อมูลในการสร้างอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

3) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการในการทำงาน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษา

4) ควรสร้างความตระหนักให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญและแนวทางการสร้างอัตลักษณ์อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

5) สถานศึกษาควรมีแผนกลยุทธ์การปฏิบัติงานในการดำเนินการพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจการดำเนินงานของสถานศึกษา

ด้านที่ 2 ด้านการนำอัตลักษณ์ของสถานศึกษามาปฏิบัติ

1) สถานศึกษาควรดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมการส่งเสริมอัตลักษณ์ตามแผนการอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาตามแผนกลยุทธ์ และผู้รับผิดชอบในการจัดโครงการ/กิจกรรม ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความถนัด และมีความเข้าใจในงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี

2) ชุมชน ท้องถิ่น ควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในด้านต่าง ๆ เช่น การนำครูภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ที่มีความรู้ หรือวิทยากรภายนอกเข้ามาให้ความรู้แก่นักเรียน

3) รูปแบบของโครงการ/กิจกรรมที่ปฏิบัติ ควรส่งเสริมให้อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษามีความโดดเด่น เป็นที่ประจักษ์

4) ผู้บริหารควรให้การสนับสนุน ดูแลช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการจัดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์ของสถานศึกษาให้มีความโดดเด่นมากยิ่งขึ้น

5) สถานศึกษาควรมีการปรับปรุงโครงการ/กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของชุมชน ท้องถิ่น อันจะทำให้ผู้เรียนบรรลุตามปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจการพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

ด้านที่ 3 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

1) ในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ควรมีเครื่องมือในการวัด และประเมินผลที่กำหนดค่าร้อยละของความสำเร็จไว้อย่างชัดเจน

2) ควรเปิดโอกาสให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดเครื่องมือ และร่วมประเมินการพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

3) ควรจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจ เกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาตามโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็น อันจะนำไปสู่การพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

4) ควรนำผลการปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรมมาปรับปรุงแก้ไข ตามหลักการบริหารคุณภาพ (PDCA) เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

5) ผลการนิเทศควรเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถเผยแพร่ต่อผู้ส่สาธารณะชนได้ อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น

6) ควรจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

ด้านที่ 4 ด้านการปรับปรุง แก้ไข และการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของสถานศึกษา

1) ควรนำผลการปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรมมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2) ควรจัดโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา เพื่อรักษาความเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

3) ควรมีการเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์ของสถานศึกษาผ่านหลากหลายช่องทาง ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อให้อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาเกิดความยั่งยืน

4) ต้นสังกัดควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อการดำเนินการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษา

5) สถานศึกษา ควรมีการสรุปผลการดำเนินงาน ตามโครงการที่จัดขึ้น อันจะเป็นภาพสะท้อนในการบริหารจัดการในปีการศึกษาต่อไปให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

6) สถานศึกษาควรสร้างเครือข่าย เพื่อใช้เป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สะท้อนปัญหา ประชาสัมพันธ์ และร่วมกันพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

7) ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน นโยบายรัฐบาล และความต้องการของชุมชน

ผลการศึกษาค้นตอนที่ 4 การตรวจสอบแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 พบว่า ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

อภิปรายผล

การศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล รองลงมาได้แก่ ด้านการปรับปรุงแก้ไข และการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของสถานศึกษา รองลงมาได้แก่ ด้านการวางแผนในการกำหนดอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และด้านการนำอัตลักษณ์ของสถานศึกษามาปฏิบัติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน สถานศึกษาได้รับการดูแลเทคนิติดำเนินการและประเมินผล จากหน่วยงานงานต้นสังกัดอย่างสม่ำเสมอ จึงส่งผลให้สถานศึกษาดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพล นนโท (2557: 50) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร ชุมชนและองค์กรภายนอก ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดเน้นจุดเด่นหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะของสถานศึกษา และมีการนิเทศติดตาม การให้ขวัญและกำลังใจ รวมถึงสร้างความตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของตน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการนำอัตลักษณ์ของสถานศึกษามาปฏิบัติ โดยในภาพรวมมีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากในการลงมือปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรม เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษามีความหลากหลายในทางปฏิบัติ การทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจเรื่องอัตลักษณ์ให้เป็นไปทิศทางเดียวกันก็เป็นไปได้ยาก ครูและบุคลากรทางการศึกษามีโอกาสเข้าไปศึกษาดูงานยังสถานศึกษาอื่นน้อย ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ดังนั้นสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ทุกฝ่ายเห็นถึงความสำคัญของอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และเพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันในการทำงานจริงจัง ควรมีการเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำอัตลักษณ์ของสถานศึกษาไปใช้กับนักเรียนเข้าไปศึกษาดูงานยังสถานศึกษา หรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาปรับประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสถานศึกษาของตนเอง สอดคล้องกับ สิริชัย ดีเลิศ (2558: 1354) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาที่มีอัตลักษณ์เชิงสร้างสรรค์ พบว่า อาจารย์ผู้สอนเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในสถาบันการศึกษาที่มีอัตลักษณ์เชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือ อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้สร้างแรงจูงใจที่สำคัญในการเรียนการสอน การวางแผนการสอน พัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา การที่

อาจารย์ผู้สอนมีประสบการณ์และจิตวิญญาณความเป็นครู ความทุ่มเท เอาใจใส่และดูแลและตรวจสอบการพัฒนาความคิดนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง เห็นถึงศักยภาพของนักศึกษา จะสามารถสร้างความสามารถให้นักศึกษาได้ ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนจึงมีส่วนสำคัญในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

2. ผลการศึกษาการดำเนินงานการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนในการกำหนดอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครู ตัวแทนนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา โดยผู้บริหารถือเป็นผู้ที่สำคัญที่จะสร้างความตระหนักและความเข้าใจแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้เห็นถึงความสำคัญของอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา และในการวางแผนเพื่อกำหนดอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษานั้น ต้องมีการวิเคราะห์สภาพบริบทของสถานศึกษา (SWOT) ศึกษาหลักเกณฑ์มาตรฐานการกำหนดอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา แล้วนำผลการวิเคราะห์ มาเป็นกรอบในการกำหนดอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความชัดเจนในแผนการดำเนินการ อันจะนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของประทีน ตั้งใจ (2555: 118) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอกรอบที่สามของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ พบว่า ด้านอัตลักษณ์ของนักเรียน ผู้บริหาร ครู ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดขึ้น เพื่อให้คุณภาพผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา และในด้านมาตรการส่งเสริม ผู้บริหาร ครู ควรมีการส่งเสริมอย่างจริงจัง ในการจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษา ให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น

2.2 ด้านการนำอัตลักษณ์ของสถานศึกษามาปฏิบัติ พบว่า ผู้รับผิดชอบในการจัดโครงการ/กิจกรรมให้นักเรียนควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีความเข้าใจในงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี ผู้เรียนควรได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่หลากหลาย ผ่านประสบการณ์จริง ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในด้านต่าง ๆ เช่น การนำครูภูมิปัญญา ราษฎรชาวบ้าน ผู้ที่มีความรู้ หรือวิทยากรภายนอกเข้ามาให้ความรู้แก่นักเรียน การนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน ผู้บริหารให้การสนับสนุน และเปิดโอกาสให้ครูมีการพัฒนาตนเอง คอยดูแลช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการจัดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ และหน่วยงานต้นสังกัด จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินโครงการ/กิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของมานะ แก้วมาลา (2552: 223) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการเสริมสร้างอัตลักษณ์อุบลราชธานี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในยุคปัจจุบันมีบทบาทสำคัญมากในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่าหลักสูตรท้องถิ่นจะได้รับการพัฒนาตามหลักวิชาการอย่างครบถ้วนเหมาะสมเพียงใด แต่หากผู้บริหารโรงเรียนไม่สนับสนุนก็ยากที่หลักสูตรจะถูกนำไปใช้ให้เกิดผลดังเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ความเป็นผู้นำทางวิชาการ และสมรรถภาพทั้งความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรมอย่างเต็มที่ ตลอดจนหาทรัพยากรมาใช้อย่างพอเพียงในกระบวนการจัดทำหลักสูตร

2.3 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล สามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินควรกำหนดค่าร้อยละของความสำเร็จไว้อย่างชัดเจน และผู้ประเมินต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในโครงการ/กิจกรรมที่ปฏิบัติเป็นอย่างดี มีการดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานอยู่เสมอ เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียพึงพอใจ ต่อผลการดำเนินการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษา โครงการ/กิจกรรม บรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา ส่งผลกระทบที่ดีต่อชุมชน ท้องถิ่น และผู้เรียนมีคุณลักษณะที่เป็นไปตามปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ สอดคล้อง กับงานวิจัยของ ญัฐพล นันโท (2557: 28) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาเอกลักษณ์ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่เขต 3 พบว่า การพัฒนาเอกลักษณ์ของสถานศึกษาที่โดดเด่นเกิดขึ้นจากการสร้างความตระหนักและมีส่วนร่วมในการให้ความสำคัญกับแผนกลยุทธ์ มีการนิเทศติดตามตามแผนปฏิบัติการของฝ่ายบริหารและฝ่ายแผน ส่วนการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษาใช้วิธีการประชุมผู้ปกครอง นักเรียน และการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการประเมินการดำเนินกิจกรรมโครงการของสถานศึกษาโดยจัดเป็นงานประจำปี โดยมีการประเมินพึงพอใจจากผู้ปกครอง ครู ชุมชนและตัวนักเรียน

2.4 ด้านการปรับปรุงแก้ไขและการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ควรมีการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาโครงการ/กิจกรรม ที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ควรสอดแทรกอัตลักษณ์ของสถานศึกษาเข้าไปในกิจกรรมที่สถานศึกษาปฏิบัติ และกิจกรรมนั้น ๆ โดยมีการสรุปผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมทุกครั้ง และมีการเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์ของสถานศึกษาผ่านหลากหลายช่องทาง ทั้งนี้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อให้อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาเกิดความยั่งยืนสอดคล้อง กับบทสัมภาษณ์ของ ปภาดา อัครธีรากุล (2554: 5) ที่ให้สัมภาษณ์ไว้ในรายการ ทำอย่างไรให้พร้อมรับการประเมินฯ รอบสาม ว่า กระบวนการสร้างและรักษาอัตลักษณ์ของสถานศึกษา อีกกระบวนการหนึ่ง คือ การประชาสัมพันธ์ และทำความเข้าใจให้กับบุคคลภายในสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง และในส่วนของการทำงานในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ เมื่อได้รับมอบหมายงานให้ทำงานทุกคนจะมีการกำกับ และติดตามการทำงานเพื่อตรวจสอบ และแก้ปัญหา ด้วยกระบวนการบริหาร PDCA ของการประเมินผลภายในสถานศึกษา จะทำให้มีการพัฒนาและปรับปรุงงาน

3. การจัดทำแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 พบว่า

3.1 ด้านการวางแผนในการกำหนดอัตลักษณ์ของสถานศึกษา สถานศึกษาควรศึกษาสภาพบริบทของสถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก (SWOT) แล้วนำข้อมูลที่ได้มา ร่วมกันวางแผนกลยุทธ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งแผนนั้นจะต้องมีความสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจ การดำเนินงานของสถานศึกษา อันจะส่งผลให้การดำเนินการพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษามีความชัดเจนในทางปฏิบัติ และในโครงการ/กิจกรรมที่ใช้เป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ก็ควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ความเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษามีความโดดเด่น โดยสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ครู ตัวแทนนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มี

ส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อที่สถานศึกษาจะได้นำข้อมูลเกี่ยวกับ ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน มาเป็นข้อมูลในการสร้างอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ที่เหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น นอกจากนั้นผู้บริหารควรมีการสร้างความตระหนักให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ เข้าใจและเห็นถึงความสำคัญของอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา เพื่อที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะได้ร่วมมือกัน ปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน อันจะส่งผลถึงความชัดเจนในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองพรรณ ปัญญาอุดมกุล (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานขนาดเล็ก ในเขตภาคเหนือตอนบน ใช้ SWOT Analysis กำหนดกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix โดยผู้วิจัย และการสนทนากลุ่มโดยผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งเป็นผู้กำหนดกลยุทธ์ในระดับปฏิบัติการ โดยกลยุทธ์การสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างความพร้อม ความตระหนัก และความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ให้กับผู้เกี่ยวข้องและชุมชน กลยุทธ์ที่ 2 ปรับระบบวางแผนและการบริหารจัดการเกี่ยวกับการสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษา กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และสร้างเครือข่ายการพัฒนาเกี่ยวกับการสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และกลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาผู้เรียน สื่อ แหล่งเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษา นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ สุตา (2555: 120) ที่ศึกษาเรื่อง ความพร้อมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอกของโรงเรียนบ้านตุงตึง อำเภอกมก้อย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในด้านอัตลักษณ์และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความพร้อมเพื่อรับการประเมินภายนอกครบถ้วน เนื่องจากโรงเรียนมีการวางแผนงานร่วมกันในการจัดทำ โครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา อีกทั้งมีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ และการได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและชุมชนในการเข้าร่วมดำเนินโครงการ/กิจกรรม ส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่เป็นไปตามปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจตามที่สถานศึกษากำหนด เป็นที่ยอมรับของชุมชน

3.2 ด้านการนำอัตลักษณ์ของสถานศึกษามาปฏิบัติ สถานศึกษาควรดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมการส่งเสริมอัตลักษณ์ตามแผนการที่ได้วางไว้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาตามแผนกลยุทธ์ โดยผู้รับผิดชอบในการจัดโครงการ/กิจกรรม ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความถนัด และมีความเข้าใจในงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี ชุมชน ท้องถิ่น ควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในด้านต่าง ๆ เช่น การนำครูภูมิปัญญา ราษฎ์ชาวบ้าน ผู้ที่มีความรู้ หรือวิทยากรภายนอกเข้ามาให้ความรู้แก่นักเรียน ซึ่งในรูปแบบของโครงการ/กิจกรรมที่ปฏิบัติควรมีความหลากหลาย ผู้เรียนควรได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง เพื่อส่งเสริมให้อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษามีความโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ สอดคล้องกับ สุจรรยา โชติช่วง (2555: 105) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้นำอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา มาจากโครงการหรือกิจกรรมที่เป็นจุดเด่นหรือปฏิบัติได้ดีอยู่แล้ว และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทิน ตั้งใจ (2555: 107) ที่ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอกที่สามของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ พบว่า การพัฒนาสถานศึกษา ให้บรรลุ

เป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนด สถานศึกษามีการดำเนินงานส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่มีบางส่วนที่เห็นว่ามี การปฏิบัติระดับน้อย คือ จัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา ซึ่งปัญหาที่พบคือ โรงเรียนไม่มีจุดเด่นที่ชัดเจน ไม่พบอัตลักษณ์ของตนเอง ความเป็นศึกษา สงเคราะห์ เสียใหม่ เป็นโรงเรียนชาวไทยภูเขา แต่ผู้กำหนดอัตลักษณ์มองไม่เห็นในภาพรวมของโรงเรียน เน้นแต่การส่งเสริมอาชีพที่ไม่ใช่ นักเรียนชาวไทยภูเขา มุ่งพัฒนาเพียงด้านเดียว โดยได้ให้ข้อเสนอแนะที่ควรมีการตรวจสอบ ความ ถนัด ความสามารถพิเศษของนักเรียนก่อน เพื่อจะได้วางแผนจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้อง ตรงตามอัตลักษณ์ของ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ที่ต้องการ

3.3 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ผู้บริหารควรใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม ในการ นิเทศ ติดตาม ผลการดำเนินงาน และควรเปิดโอกาสให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดเครื่องมือ และมีส่วนร่วมในการประเมิน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวัด และประเมินผลการ นำอัตลักษณ์ของสถานศึกษามาปฏิบัติ ควรกำหนดคำร้อยละของความเข้าใจอย่างชัดเจน ควรมีการจัดทำแบบ ประเมินความพึงพอใจ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสถานศึกษาตามโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างอัต ลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา และนำผลที่ได้จากการประเมินโครงการมาปรับปรุงแก้ไข ด้วย กระบวนการบริหารด้วยวงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA) ซึ่งสถานศึกษาควรจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน ตามโครงการ/กิจกรรมทุกครั้งเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา และผล การประเมินโครงการ การนิเทศกำกับ ติดตาม และประเมินผล ควรเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถเผยแพร่ออกสู่ สาธารณะชนได้ สอดคล้องกับสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554: 65) ได้จัดทำแนวทางการ พัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน พบว่า ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาควรแต่งตั้ง คณะทำงานตรวจสอบ กลั่นกรอง พิจารณาจัดลำดับโครงการที่สถานศึกษา หรือกลุ่มโรงเรียน ศูนย์เครือข่าย นำเสนอ ซึ่งคณะทำงานประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาที่ดูแลกลุ่ม นิเทศติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา และกลุ่มนโยบายและแผน ศึกษาพิเศษฯ เจ้าหน้าที่กลุ่มนโยบาย และแผน เจ้าหน้าที่กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา ที่รับผิดชอบ ผู้แทนจากประธานกลุ่มหรือเครือข่าย และอื่น ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งในการกำกับ ติดตามและประเมินผล (M & E: Monitoring & Evaluation) จะเป็นการติดตามผลความก้าวหน้า ปัญหา ข้อจำกัด เพื่อเป็นข้อมูลการปรับทิศทาง แผนงาน โครงการ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตามกระบวนการ “P-D-C-A”

3.4 ด้านการปรับปรุง แก้ไข และการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของสถานศึกษา สถานศึกษา ควรมีการ สรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมที่จัดขึ้น และนำผลการดำเนินงาน หรือผลการประเมินนั้น ๆ มาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนา อันจะเป็นภาพสะท้อนในการบริหารจัดการในปีการศึกษาต่อไปให้ประสบ ความสำเร็จมากยิ่งขึ้น สถานศึกษาควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน นโยบาย รัฐบาล และความต้องการของชุมชน เพื่อเป็นการธำรงรักษาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา เป็นการ เรียนรู้ ยอมรับ และปรับตัว เพื่อรักษาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาไว้ นอกจากนี้สถานศึกษายังควร สร้างเครือข่ายเพื่อร่วมพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองพรรณ ปัญญาอุดมกุล (2556: 197) ได้ศึกษาเรื่อง

กลยุทธ์การสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ในเขตภาคเหนือตอนบน พบว่า ในด้านการธำรงรักษาอัตลักษณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงถึงการไม่บรรลุเป้าหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนั้นจึงควรกำหนดกลยุทธ์ เพื่อรองรับ โดยได้กำหนดกลยุทธ์หลักที่ 3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และสร้างเครือข่ายการพัฒนาเกี่ยวกับการสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษา จะประกอบด้วย เรื่องเสริมสร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง ชุมชน พัฒนาคณะกรรมการศึกษาสร้างเครือข่ายการพัฒนา และประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์ของสถานศึกษา โดยเฉพาะมีส่วนร่วมในการสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาอยู่ในชุมชน ชุมชนจึงเป็นตัวจักรสำคัญในการช่วยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องตามความต้องการของชุมชน การพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นด้านการปฏิบัติ และการดำเนินงานตามนโยบาย จุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษามีลักษณะโดดเด่นตามที่ชุมชนคาดหวัง นอกจากนี้สถานศึกษา ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องมีความเข้าใจสภาพปัญหาบริบทของสถานศึกษา และสร้างเครือข่ายการพัฒนา และสอดคล้องกับ สุพรรณษา เทียมทัต (2559: 1076) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ในด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเพชรบุรี ได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน บุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการพัฒนาสถานที่ สื่อและวัสดุต่าง ๆ ในการดำเนินงานของศูนย์ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สนับสนุนด้านงบประมาณและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นอกจากนี้ในด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กและบุคลากรอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องได้รับการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตั้งแต่ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค ระดับประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้

1.1 ด้านการวางในการกำหนดอัตลักษณ์ของสถานศึกษา เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ที่จะช่วยส่งเสริมให้สถานศึกษามีความโดดเด่นและแตกต่างจากสถานศึกษาอื่น ดังนั้นสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการวางแผนเพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

1.2 ด้านการนำอัตลักษณ์ของสถานศึกษามาปฏิบัติจะประสบความสำเร็จได้หากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ โดยนำแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ไปปรับประยุกต์ใช้ตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา ส่วนผู้บริหารก็ควรดำเนินการพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาให้มีความโดดเด่นจนเป็นที่ประจักษ์ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.3 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการนำอัตลักษณ์ของสถานศึกษามาปฏิบัติ ควรนำผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล มาพัฒนาและปรับปรุง โดยการประชุมเพื่อหารือกับทุกฝ่ายเพื่อวางแผนการดำเนินงาน ในปีการศึกษาต่อไป ควรมีการสร้างแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยการจูงใจ หรือ โบนัส เพื่อให้ผู้ที่ปฏิบัติงานกำลังใจในการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

1.4 ด้านการปรับปรุงแก้ไข และการธำรงรักษาอัตลักษณ์ สถานศึกษาควรปรับปรุงโครงการ/ กิจกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ตามกระบวนการบริหารด้วยวงจรคุณภาพ ของเดมมิ่ง (PDCA) และควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างกลุ่มโรงเรียนเครือข่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ควรมีการประชาสัมพันธ์การพัฒนาอัตลักษณ์ของ สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผ่านช่องทางที่หลากหลายต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ส่วนหน่วยงานต้นสังกัดก็ ควรให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาให้มีความก้าวหน้า โดด เด่น และเป็นเอกลักษณ์ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

2.1 ควรมีการสร้างคู่มือการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาในระดับจังหวัด

2.2 ควรมีการศึกษาก่อสร้างกลยุทธ์ในการพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาเพื่อรองรับแผน ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ.

ณัฐพล นันโท. (2557). แนวทางการพัฒนาเอกลักษณ์ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ทองพรรณ ปัญญาอุดมกุล. (2556). กลยุทธ์การสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขต

ภาคเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

นวรรตน์ रामสูต และบัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2559). การศึกษาไทย 4.0 ในบริบทการจัดการศึกษาเพื่อการศึกษา

ที่ยั่งยืน. เข้าถึงเมื่อ 25 พฤศจิกายน. เข้าถึงได้จาก

<http://www.moe.go.th/websm/2016/aug/354.html>

ปภาดา อัครวิธากุล. (2554). ทำอย่างไรให้พร้อมรับการประเมินฯ รอบสาม. เข้าถึงเมื่อ 20 พฤศจิกายน. เข้าถึง

ได้จาก <http://202.143.134.201/pranee/UserFiles/Pdf/may54.pdf>

- ประทีน ตั้งใจ. (2555). การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก รอบที่สาม ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มานะ แก้วมาลา. (2552). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการเสริมสร้าง อัตลักษณ์อุบลราชธานี. ปรินญาณพนธ์. ปร.ด. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). แนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ ผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2554). คู่มือการประเมิน ภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554 – 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน 2554). กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพ การศึกษา(องค์การมหาชน).
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2557). ร่างตัวบ่งชี้และเกณฑ์ การประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ ปี 2559 – 2563 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. เข้าถึงเมื่อ 1 ตุลาคม. เข้าถึงได้จาก <http://www.kathu.ac.th/images/stories/download/59/3-.pdf>
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา.(2560). แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579 . กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.
- สิริชัย ดีเลิศ. (2558). “อัตลักษณ์แห่งตัวตนในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในมุมมองของอาจารย์กลุ่มศิลปะคณะ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร เพชรบุรี.” วารสารVeridian E-Journal ฉบับ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 8, ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2558) : 1341 – 1360.
- สุจรรยา โชติช่วง. (2554). การศึกษาสภาพการพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา สังกัดเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. การศึกษาอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุพรรษา เทียมทัด. (2559). “การบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเพชรบุรี.” วารสาร Veridian E-Journal ฉบับ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 9, ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2559) : 1069 – 1080.
- สุภาภรณ์ สุตา. (2555). ความพร้อมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก รอบสามของโรงเรียนบ้านตุงตึง อำเภอมวกก่อ จังหวัดเชียงใหม่. หลักสูตรศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.